

SCENARIUSZ ZAJĘĆ Z EDUKACJI CZYTELNICZEJ I MEDIALNEJ DLA UCZNIÓW GIMNAZJUM ORAZ SZKOŁY PONADGIMNAZJALNEJ

Temat: Biblioteki w naszym mieście – zapoznanie ze specyfiką pracy biblioteki pedagogicznej.

Cele ogólne:

- Prezentacja placówki,
- Zachęcenie do korzystania z biblioteki innego typu niż biblioteka szkolna,
- Ukazanie możliwości jakimi dysponuje biblioteka (warsztat informacyjno-bibliograficzny),
- Przygotowanie do samodzielnego wyszukiwania informacji o książce;

Cele operacyjne:

1. Na poziomie wiadomości:

a) zapamiętuje:

- wymienia zasady korzystania z biblioteki (regulaminy czytelnicy i wypożyczalni)
- charakteryzuje profil gromadzonych przez bibliotekę zbiorów,
- wyjaśnia pojęcia: katalog, katalog alfabetyczny, rzeczowy, kartoteka zagadnieniowa,
- wymienia podstawowe elementy opisu bibliograficznego książki oraz sposób uporządkowania kart w katalogach: alfabetycznym i rzeczowym, kartotece zagadnieniowej;

b) rozumie:

- wyjaśnia rolę katalogów i kartotek w procesie wyszukiwania informacji o książce;

2. Na poziomie umiejętności uczeń potrafi:

a) w sytuacjach typowych:

- odnaleźć kartę katalogową poszukiwanej książki w katalogu alfabetycznym i rzeczowym,
- „czytać” karty katalogowe,
- skorzystać z kartoteki zagadnieniowej, ze słownika lub encyklopedii,

b) w sytuacji problemowej:

- ustalić jakie książki danego autora znajdują się w bibliotece,
- wskazać różnicę między sposobem udostępniania zbiorów w czytelnicy i wypożyczalni,

c) postawy

- uczeń potrafi zachować się w czasie zajęć zgodnie z przyjętymi zasadami pracy w grupie,

Metody: pogadanka, wykład, prezentacja (katalogów, kartotek, wydawnictw informacyjnych), ćwiczenia praktyczne, swobodne wypowiedzi uczniów.

Pomoce wykorzystywane podczas zajęć: skrzynki katalogowe, plansze z opisem bibliograficznym książki i symbolami klasyfikacji UKD, wydawnictwa informacyjne (encyklopedie, słowniki)

Organizacja pracy: grupowa

Czas zajęć: 45 minut

Przebieg zajęć:

I Wypożyczalnia:

a) prezentacja biblioteki:

- krótka historia instytucji,

b) przypomnienie, czym jest biblioteka jako instytucja oraz zwrócenie uwagi na trzy główne kierunki pracy biblioteki (gromadzenie, opracowanie, udostępnianie),

c) przedstawienie ogólnych informacji nt. ilości, profilu gromadzonego księgozbioru, zbiorów audiowizualnych; zwrócenie uwagi, że biblioteka mimo specjalizacji służy każdemu czytelnikowi swymi zasobami, a uczniowie znajdują tutaj literaturę pomocną w nauce, jak też wszechstronną pomoc w poszukiwaniu potrzebnych materiałów,

d) zapoznanie uczniów z regulaminem wypożyczalni,

e) przypomnienie podstawowych pojęć związanych z warsztatem informacyjnym biblioteki, gdyż niezależnie od pomocy bibliotekarza najważniejszą sprawą jest kształtowanie czytelniczej samodzielności w docieraniu do potrzebnej literatury (zwrócenie uwagi na numeryczne ustawienie księgozbioru w wypożyczalni, w związku z czym konieczne jest korzystanie z katalogów bibliotecznych),

- katalog alfabetyczny – co to jest katalog, jak jest zbudowany, kiedy z niego korzystamy,
- katalog rzeczowy – krótkie przypomnienie zasad porządkowania kart w katalogu rzeczowym, co to jest UKD, jak wyglądają symbole klasyfikacyjne, kiedy sięgamy do tego katalogu,
- katalog serii wydawniczych,
- omówienie budowy karty katalogowej (podstawowych elementów opisu bibliograficznego książki): pojęcie hasła, tytułu, miejsce i rok wydania, sygnatura (znak miejsca – w wypożyczalni jest to numer inwentarzowy książki), odsyłacze,
- omówienie sposobu wypełniania rewersu,

f) przeprowadzenie krótkich ćwiczeń w posługiwaniu się katalogami w celu lepszego przyswojenia wiadomości np.:

1. sprawdź czy w bibliotece znajdują się następujące książki i w jakiej liczbie egzemplarzy: H. Sienkiewicz „Pan Wołodyjowski”, S. Żeromski „Przedwiośnie”, T. Konwicki „Mała apokalipsa” itp.

2. wyszukaj po dwie książki z następujących zagadnień:

- ochrona środowiska,
- historia II wojny światowej w Polsce,
- biologia ogólna,

3. wyszukaj po dwie książki o: Marii Skłodowskiej-Curie, Tadeuszu Konwickim, Adamie Mickiewiczu.

II Czytelnia:

- a) krótkie omówienie specyfiki udostępniania zbiorów w czytelnii (podkreślenie, że ze zbiorów czytelnii mogą korzystać wszyscy czytelnicy zgłaszający się do biblioteki, możliwość kserowania materiałów, regulamin czytelnii, zwrócenie uwagi na działowe ustawienie książek na półkach co wiąże się z innym sposobem korzystania z księgozbioru – sygnaturą jest wybrany dział klasyfikacji UKD, brak wolnego dostępu do półek),
- b) charakterystyka księgozbioru oraz gromadzonych czasopism:
- zwracamy uwagę na kompendia wiedzy źródłowej (informacji bezpośredniej): encyklopedie ogólne (powszechne), encyklopedie specjalne (np. „Encyklopedia Nauki i Techniki”), leksykony – słowniki rzeczowe (np. słownik pedagogiczny, słownik psychologiczny), słowniki językowe różnych typów, szczególnie cenne lub zakupione w 1 egz. opracowania pedagogiczne, psychologiczne, socjologiczne, historyczno - literackie, poświęcone sztuce.
  - informacja o gromadzonych czasopismach – ich rodzaje, tematyka, alfabetyczny katalog czasopism,
- c) krótkie omówienie aparatu pomocniczego w encyklopediach, słownikach:
- indeksy, spisy treści, które ułatwiają dotarcie do potrzebnych informacji.

III Wydział Informacyjno – Bibliograficzny:

- a) krótkie omówienie zadań wydziału,
- b) charakterystyka kartoteki zagadnieniowej jako jednego z elementów aparatu informacyjno – bibliograficznego biblioteki i źródła informacji pośredniej. Świadomość istnienia kartotek jako źródła informacji jest wśród czytelników dość rzadka. Dlatego wyjaśniamy pojęcia oraz charakteryzujemy kartotekę jako źródło informacji dotyczącej zawartości czasopism prenumerowanych przez bibliotekę. Informujemy, że nigdy nie rejestruje się w kartotece wszystkich artykułów czasopism, ale dokonuje się wstępnej selekcji pod kątem potrzeb użytkownika, a następnie sporządza opis bibliograficzny, który opatrywany jest właściwym hasłem rzeczowym. Ze względu na specyfikę biblioteki pedagogicznej dominują w niej czasopisma przeznaczone dla nauczycieli, zwracamy uwagę na hasła, które mogą być przydatne uczniom w dalszej nauce: np. recenzje książek, portrety pisarzy, artykuły o ochronie środowiska, o regionie itp.
- c) zwrócenie uwagi na literaturę przedmiotu (bibliografię załącznikową) w książkach popularnonaukowych i naukowych, która umożliwia dotarcie do innych publikacji i artykułów z danej tematyki.

Opracowała: Grażyna Zawadzka